

ERLE STANLEY GARDNER

SINISEKS LÖÖDUD SILMAGA
BLONDIINI JUHTUM

ERLE STANLEY GARDNER

SINISEKS LÖÖDUD SILMAGA
BLONDIINI JUHTUM

Inglise keelest tõlkinud Jana Linnart

Originaali tiitel:
Erle Stanley Gardner
The Case of the Black-Eyed Blonde
Penguin 1963

Toimetanud Katrin Naber
Kujundanud Liis Karu

Copyright © Erle Stanley Gardner, 1944
Tõlge eesti keelde © Jana Linnart ja Tänapäev, 2017
ISBN 978-9949-85-160-7
www.tnp.ee

Trükitud AS Pakett trükikojas

Esimene peatükk

Perry Mason tõmbas oma sekretäri kõrvale. „Siniseks löödud silmaga blondiin on pehmelt öeldes huvitav – kui ta ei ole just seda tüüpi, kes kaklustesse satub. Või on?“

„Kindlasti mitte, kuid miski on talle surmahirmu peale ajanud. Ma ei saa temast päris täpselt aru. Tema hääl on ebataoline – peaaegu nagu koolitatud.“

„Ja sa panid ta juriidilisse raamatukokku?“

„Jah. Ta ootab seal.“

„Kuidas ta riides on?“

„Mustad kingad, sukki ei ole, karusnahkne kasukas ja ma märkasin kasuka all midagi, mis *võib* olla must hommikumantel või kittel ja ma ei oleks ülemäära üllatunud, kui see olekski kõik, mis tal seljas on.“

„Ja silm sinine?“

„Tõeline iludus.“

„Parem või vasem?“

„Parem. Tal on väga heledad juuksed, üsna suured sinakas-rohelised silmad ja pikad ripsmed. Korraliku meigiga ja ilma

sinikata võiks ta olla väga kaunis. Pakun, et ta on umbes kaks-kümmend kuus. *Sina* peaksid teda kahekümne üheseks.“

„Mis ta nimi on?“

„Diana Regis.“

„Kõlab võltsilt.“

„Ta väidab, et see on ta pärisnimi. Ta on kohutavalt erutatud ja närvis. Kokkuvõttes ütleksin, et ta oli üsna liimist lahti.“

„Kas ta oli nutnud?“

„Minu meelest mitte. Ta tundub närvis ja hirmul, kuid ei vesistanud. Ta on tüdruk, kes kasutab hädaolukorras pead ega anna pisaratele voli.“

„See,“ ütles Mason, „otsustab asja. Me lähme viskame talle pilgu peale, vähemalt nii kauaks, et saada sotti, milles asi. Kutsu ta siia, Della.“

Mason avas juriidilise raamatukogu ukse.

Püsti hüpanud noor blond naine oli umbes viis jalga kolm tolli pikk ja kaalus umbes sada kaksteist naela. Ta klammerdus vasaku käega kasuka külge, surudes seda tugevasti vastu keha. Tume plekk parema silma all oli kummalises vastuolus heledate juustega, mis langesid lainetena ta õlgadele. Kübarat naisel ei olnud.

„Preili Regis?“ küsis Mason, kelle hääl reetis huvi. „Äkki võtate istet? Della, sina võid istuda sinna. Mina istun siia. Mu sekretär kirjutab üles, mida mu klientidel öelda on, preili Regis, loodan, et teil ei ole selle vastu midagi. Mis asjus te mind näha soovisite?“

Masoni külaline hakkas rääkima peaaegu enne, kui Della Street jõudis kiirkirjamärkmiku avada. Sõnad tulid rutuga, hääl värises erutusest. Kuid tema kõneviisis oli midagi, mida oli raske seostada noore naiselega, kellel on silm sinine.

„Härra Mason, ma olen suures jamas ja maruvihane. Ma mõtlesin tundide kaupa – tegelikult juba alates keskööst – ning otsustasin midagi ette võtta – noh, selle suhtes,“ lisas ta õrnalt tumedat silmaalust puudutades.

„Miks te siis varem ei tulnud?“ uuris Mason uudishimulikult.

„Mul ei olnud riideid.“

Mason kergitas kulmu.

Neiu närviline naer oli pelk kombetaide, milles ei olnud vähimatki rõõmu. „Kui te mind kuulaksite,“ ütles ta, „siis tahaksin alustada algusest ja teile kõik ära rääkida.“

„Mulle tundub,“ ütles Mason, kelle hääl ei reetnud rohkem uudishimu kui viisakus nõudis, „et teie riided on abikaasa käes ja teil oli tavaline peretüli. Ta süüdistas teid alusetult truudusetuses ja ...“

„Ei, härra Mason. Asi ei ole üldse selles. Ma olen lahutatud. Olen olnud üle kolme aasta üksi.“

„Te olete töötanud raadios?“ küsis Mason.

„Jah. Kuidas te teadsite?“

„Teie häälest.“

„Ah nii.“

„Kelle käes teie riided on?“

„Inimese käes, kelle juures ma töötasin.“

„Või nii. Kas see pole üsna ebatavaline?“

„Kogu see lugu on ebatavaline.“

„Sel juhul,“ ütles Mason, heites kiire pilgu Della Streetile, et kontrollida, kas naine on valmis asuma märkmeid tegema, „tahan ma kuulda teie lugu algusest peale. Kõigepealt rääkige mulle pisut iseendast.“

„Ma räägin kõige olulisemast,“ ütles Diana Regis. „Oma isa ei ole ma näinud. Mu ema suri, kui olin kaksteist. Otsustasin, et

rahata orb jõuab maailmas edasi, kui tal jätkub otsusekindlust ennast arendada. Tegin kõik, mis suutsin, et ennast täiustada. Mul oli ainult algharidus, kuid ma õppisin, kus aga võimalus avanes – õhtukoolis, kirjakursustel, nädalavahetustel raamatukogus. Õppisin kiirkirja, masinakirja, sain sekretäriks ja siis raadionäitlejaks. Kuid mul tekkisid lavastajaga probleemid ja ma kavatsesin töölt lahkuda.

Aga siis saabus kiri austajalt. Jason Bartsleri nimelisele mehele meeldis mu hääl ja ta uuris, kas oleksin huvitatud tööst, mis tooks väga kerge vaevaga sisse väga head raha.“

„Mida te tegite?“ küsis Mason.

Neiu krimpsutas nägu ja vastas: „Me saame sääraseid kirju palju, mitte alati ühesuguses sõnastuses, kuid alati sama mõttega. Ma ei pööranud sellele tähelepanu.“

„Ja edasi?“

„Sain veel ühe kirja. Ja siis helistas härra Bartsler mulle stuudiosse. Tal oli väga meeldiv hääl. Ta ütles, et tal on silmadega probleeme, et ta on alati olnud ablas lugeja ja vajaks nüüd kedagi, kes talle ette loeks. Ta oli mind raadios kuulnud, talle meeldis mu hääl ja see, et ma olin intelligentne. Noh, pikka juttu lühidalt kokku võttes läksin ma tema juurde tööle ja avastasin, et ta on väga peen ja lihvitud härrasmees.“

„Millega ta tegeleb?“ küsis Mason.

„Kaevandusäri. Ta on umbes viiekümne viie kuni viiekümne kuue aastane mees, kes armastab elus häid asju, kuid temas ei ole midagi kurja ega halba. Ta on ... noh, igatahes huvitav.“

Mason ainult noogutas.

„Tema sõnul on Ameerika suur häda selles, et me oleme liiga kergeusklikud. Ta väidab, et meie rahvuslik joon on uskuda kõike, mida meile ette laotakse, ning kui kullatis kullakangilt

maha kulub, süüdistada kõiki teisi peale iseenda. Tema lugemismaterjal on kõige iseäralikum, millega olen eales kokku puutunud.“

„Ja milline see on?“ küsis Mason, kelles oli ärganud huvi.

„Ta valib parimatest väljaannetest hoolikalt parimate autorite artikleid ja laseb mul neid endale ette lugeda.“

„Mis selles kummalist on?“ küsis Mason.

„Ta valib nelja kuni kahekümne aasta vanuseid artikleid.“

„Ma ei saa aru.“

„Te ei saagi, kuni ei ole neid lugenud. Näiteks oli enne sõda artikleid sellest, kuidas me tuleksime, käed taskus, toime Jaapani mereväega. Ja kui kehtestati keeluseadus, siis oli artikleid sellest, et keeluseaduse parandust ei ole ilma peal võimalik tühistada, mis ka ei juhtuks; ja artikleid majanduse ja rahanduse kohta, inimestelt, kes väitsid, et kolmekümne miljardi dollari suurune riigivõlg ajaks riigi pankrotti, et viiekümne miljardi dollariline võlg vallandaks ülemaalse kaose. Kõik need on imetabased artiklid, mida toetav loogika tundus nende kirjutamise ajal täiesti vaieldamatu. Nende autorid kuulusid riigi parimate kirjameeste hulka.“

Masoni pilk oli Della Streeti ja siis uuesti Diana Regise poole vaadates küsiv.

„Mis selle mõte on? Miks peaks üks inimene raiskama oma aega iganenud artiklite lugemisele? Artikli autor ei ole ju prohvet. Ta vaid kogub tõendusmaterjali ja tõlgendab seda loogiliselt.“

Diana Regis naeris närviliselt. „Kardan, et ma ei seleta kuigi hästi, kuid enda sõnul hoiab härra Bartsler niiviisi õiget perspektiivi. Ta väidab, et ainus võimalus, kuidas hoiduda alla neelamast seda, mida sulle praegu ümberlökkamatu loogikana pähe määritakse, on lugeda eilseid eksitusi, mis on rüütatud sellesse samasse ümberlökkamatusse loogikasse.“

„Noh,“ muigas Mason, „selles on midagi – kui soovitakse skeptitsismi kultiveerimisel nii kaugele minna.“

„Seda ta soovib,“ kinnitas neiu. „Ta väidab, et rahvana oleme nagu ahned väikesed lapsed. Keegi tuleb ja ütleb: „Kas tahate seda või teist utoopiat? Ainus võimalus selle saavutamiseks on teha seda või toda,“ ja keegi ei peatu, et esitada küsimusi; nad hakkavad lihtsalt võlutud vilepillipuhuja kannul kaasa tantsima.“

Masoni ilme reetis kasvavat huvi. „Tundub, et ma pean selle Bartsleriga rääkima,“ ütles ta. „Ja nüüd teeme selgeks, mis täpselt on teie mure.“

„See algab Carl Fretchiga ja ...“

„Üks hetk,“ katkestas Mason teda. „Võtame algusest peale. Kes on Carl Fretch?“

„Proua Bartsleri poeg eelmisest abielust, läbinisti rikutud jõmpsikas, kuid sellest ei saa aru enne, kui ta maski eest võtab. Ta arvab, et saab suureks näitlejaks ning õpib näitlemist, mõtleb ja räägib sellest. Tal on kõik eelised ning ta on saanud nii ilusa pealiskihi, et algul ei näe sa muud kui tema lihvitust ja poosi. Tegelikult on ta rikutud, isekas ja halastamatu manipuleeriv saatan.“

„Ja proua Bartsler?“ küsis Mason.

„Mörd!“ Diana Regis sülgas selle sõna väljendusrikkalt välja. Mason naeris.

„Oh, ma tean. Ma olen kibestunud,“ ütles Diana, „ent kui mõelda, mida nad mulle tegid ...“

„Teeme selgeks ka ülejäänud „nemad“. Kes veel majas elavad?“

„Frank Glenmore, Carl Fretch, härra ja proua Bartsler ja majapidajanna, vana perekonnateenija, kes on aastaid nende juures olnud. Nad ajavad ta surnuks. Ta on kurt ja ...“

„Kes on Glenmore?“

„Minu teada on ta tegevjuht, kes juhib teiste inimeste maardlaid ja saab osa kaevandatud ja kombinaati saadetud maagist. Sestpeale kui härra Bartsleri silmad kehvaks jäid, on härra Glenmore teda abistanud. Usun, et tal on mõnes ettevõttes pool osalusest. Ta on mees, kes lihtsalt peab meeldima, väga õiglane – soovib alati kuulda teise inimese seisukohta. Ta meeldib mulle.“

„Kui vana?“

„Kolmkümmend kaheksa.“

„Kas te elasite majas või käisite päeval tööl?“

„Ma pidin seal elama, sest härra Bartsler tahtis, et loeksin talle ette enne magamaminekut. Muidugi hoidsin oma korteri linnas alles. Ma jagan seda ühe teise tüdrukuga, me saame väga hästi läbi. Ma ei tahtnud sellest loobuda – vähemalt niikaua, kui teadsin rohkem sellest, kas see koht saab alaliseks.“

„Kus teie korter asub?“

„Palm Vista Apartments.“

„Olgu, nüüd räägime Carl Fretchist ja teie silmaalusest.“

„Noh, Carl jahtis mind ja iga kord, kui mul oli vaba õhtu, pakkus, et võiksime minna kinno või kuhugi mujale. Mina tõrjusin teda alati, ütlesin, et mul valutab pea või tahan teha manikööri või pean kirju kirjutama, olin alati viisakas, kuid hoidsin distantsti.“

„Ja mis juhtus eile õhtul sellist, mis muutis teie suhtumist?“

„Noh, ma nägin, et tema ema oli üsna ärritunud. Tema meelest olin ma pisut kõrvalejäetud või midagi säärast. Noh, lõppude lõpuks olin ma tõesti üsna üksildane ja ei näinud midagi halba selles, et minna õhtust sööma ja kinno, nii ma siis ütlesin, et lähen.“

„Ja siis?“

„Kui see poiss kodunt välja sai, oli ta nagu ümber tehtud,“ ütles neiu. „Algul tegi see mulle nalja. Oli selge, et ta mängib mingit rolli – tegelaskuju, kelle ta on enda jaoks loonud, tõelist elumeest.

Ma läksime kohvikusse ja Carl tellis aastakäiguveine, lasi kelleril tuua koostisained ja segas ise oma salatikastme ja tegi kõike säärase joonega ...“

„Kui vana ta oligi?“ küsis Mason.

„Käib kahekümne teist.“

„Sõjaväes on käinud?“

„Tunnistati kõlbmatuks ja keegi ei tea, miks. Ilmselt ei ole viisakas küsimusi esitada. Mina usun, et mõni sõbralik arst vaatas teda suurendusklaasiga ja leidis mingi vaimse hälbe, mis ta sõjaväest vabastas.“

„Ja pärast õhtusööki?“ õhutas Mason.

„Tavaline lugu ... ebatavalisel moel.“

„Mis juhtus?“

„Püüdsin olla ta vastu kena ja teda vaos hoida, ent äkki libises ta mask eest ja ma nägin seda väikest jõnglast sellisena nagu ta on.“

„Mida te tegite?“

„Andsin talle kõva kõrvakiilu, ronisin autost välja ja hakkasin jalgsi edasi minema.“

„Ja mida tema tegi?“

„Olgu ta neetud, ta lasi mul kõndida.“

„Kui kaua?“

„Tundus, et miile ja miile. Siis viimaks sain küüti ja pääsesin kohta, kust leidsin takso ja sõitsin tagasi. Siis aga sain aru, et olin Carli autost välja hüpates jätnud koti tema autosse ja mul ei olnud sentigi raha. Tavaliselt on mul suka sees igaks juhuks viis dollarit.

Ütlesin taksojuhile, et kui ta tuleks koos minuga majja, siis saaksin raha võtta ja talle ära maksta. Samal ajal keeras maja eest ära teine takso ja kui ma hakkasin trepist üles verandale minema, nägin üht naist – viiekümnendates, emaliku oleku ja lahkete silmadega pisut lonkavat naist. Ta oli meie jutuajamist kuulnud ja pakkus, et maksab mu taksosõidu eest. Ta helistas uksekella, enne kui jõudsin ta nime küsida, ja Frank Glenmore avas ukse. Naine ütles, et oli helistanud ning härra Glenmore vastas: „Ahjaa, selle kaevanduslepingu asjus,“ ning kutsus naise sisse. Ma ei saanudki ta nime teada.

Mul on häbi, et ei peatanud teda ega tänanud, aga ma olin pisut endast väljas. Palusin härra Glenmore'i, et ta maksaks tagasi raha, mille naine oli taksojuhile andnud, jooksin trepist üles ja avasin oma toa ukse. Ja seal, minu toas, seisis täies elusuures Carl Fretch.

Ma sain maruvihaseks. Ütlesin, et ta kasiks minema. Ta ainult naeratas mulle oma külma üleolevat naeratust ja teatas: „Ei, ma usun, et jään siia. Kui ma ei saa oma tahtmist ühel moel, siis saan teisel. Mul on midagi öelda ja sina parem kuula.““

„Ja siis?“ küsis Perry.

„Ja siis,“ vastas neiu, „tegin ma suure vea. Haarasin ta mantlist ja hakkasin teda tõukama.“

„Mida tema tegi?“

Diana vastas: „Ta rebis ennast lahti ja pöördus näoga minu poole. Ma ei unusta kunagi tema pilku – nii külma ja kaalutleva. Mul ei olnud aimugi, mida ta kavatses teha, kuid miski tema pilgus hirmutas mind – külma julmus, hoolikalt arvestatud õelus. Ta ütles: „Olgu, kui sa soovid karmi mängu, siis olgu peale.“ Ja siis ta lõi mind, väga sihikindlalt ja otsustavalt.“

„Kas ta lõi teid pikali?“

„Ma vajusin istuli,“ selgitas neiu. „Mu silme ees sähvis ja põlved nõtkusid, äkki istusin ma põrandal, tuba käis ringi ja Carl Fretch seisis lävel, kummardus pilkava sardonilise naeratusega ja teatas: „Järgmine kord ära ole nii pagana peenutsev.“ Siis sulges ta ukse ja kõndis minema.“

„Mida teie tegite?“

„Noh, ma olin vihane ja mul oli valu. Selles väikses saatanas on midagi säärast, mis ajab külmavärinad peale. Ja loomulikult mõjub naise moraalile, kui mees teda lööb. Läksin vannituppa, panin silmale külma kompressi, nägin, et mu riided said üleni märjaks, läksin tagasi, panin ukse lukku, võtsin riided seljast ja olin tükk aega soojas vannis, et end lõdvaks lasta ja valutavaid jalgu leevendada. Kogu selle aja hoidsin silmal külma kompressi. Poole tunni pärast tundsin end paremini. Ronisin vannist välja, kuivatasin ennast, tõmbasin selga hommikumantli ning kuna ma olin unustanud sussid vannituppa kaasa võtta, panin kingad jalga. Siis taipasin, et mul ei ole endiselt käekotti. Selleks ajaks olin ma tõsiselt raevunud.“

„Mida te tegite?“

Neiu jätkas: „Kõndisin proua Bartsleri toa juurde ja koputasin uksele.“

„Kas ta magas?“

„Ei. Ta oli ärkvel ja rääkis Carliga. Ta tuli uksele ja vaatas mind, nagu uuriks tõuku, kellel on kuidagi õnnestunud söögilauale roomata. Ta ütles: „Ma rääkisin just Carliga ja püüan otsustada, mida teie suhtes ette võtta.“ Mina ütlesin: „Noh, ka mina arutasin endaga, mida Carli suhtes ette võtta. Eeldasin, et teie pojast on *pisutki* härrasmeest, kuid klantskihi all, mida ta on endale nii paksult peale kandnud, on ta lihtsalt väike rikutud kaabakas.““